

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ธรรมะย่อมชนะอธรรม แต่ตอนนี้กำลังร้อนกันมาก ร้อนมาก ความร้อน ร้อนใจใจ ถ้ามันร้อนใจนะ สิ่งทีร้อนใจมันสะท้อนกันไปหมด ธรรมะย่อมชนะอธรรม แต่ทุกคนก็บอกว่าเป็นความชอบธรรม สิ่งใดว่าเป็นความชอบธรรมของตัว ความชอบธรรมของตัวของทางโลกใจ ถ้าความชอบธรรมของทางโลก เห็นไหม ความรู้ความเห็นของเขามากน้อยขนาดไหน แต่ความชอบธรรมของเราละ

ความชอบธรรมภายนอก ความชอบธรรมภายนอกคือชอบธรรมของสังคม ถ้าทางสังคมนะ มันต้องมีอำนาจวาสนาบารมี คนทำของเขา คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในป่าในเขา เห็นไหม ทำไมชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณมันลือไป ๑ โลกธาตุ องค์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าของท่าน หลวงปู่มั่นท่านไม่มาอยู่กับใครนะ ท่านหลักเรือนของท่าน ท่านอยู่ในความสงบของท่าน แต่พวกเราเวลาทุกข์เวลาร้อน เราแสวงหาท่านเอง นี่ความชอบธรรม เห็นไหม ความชอบธรรมในหัวใจอันที่มันสงบระงับแล้ว ความชอบธรรมอย่างนั้นมันถูกต้อง

แต่ความชอบธรรมของเรา เราต้องการให้เขายอมรับ เหมือนไปวัดไปวาเลย ไปวัดไปวาถ้าใครมายกย่องสรรเสริญ อย่างนั้นแหละเป็นความชอบธรรม แต่เราไปวัดไปวา เราสงบเราเสถียรของเรา เราเจียบของเรา เราอยู่ในประสาของเรา อันนั้นไม่เป็นความชอบธรรม

นั่นแหละคือความชอบธรรม ความชอบธรรมเพราะมันสุข มันสงบ มันระงับของมันเองใจ แต่ถ้าเราไปแล้วต้องการให้คนนับหน้าถือตา ไปแล้วต้องการให้คนยกย่องสรรเสริญ มันต้องแสวงหา มันต้องมีการกระทำ นี่เขาเรียกว่าบารมี

ฉะนั้น เวลาทางโลกเขาบอก เวลาทำบุญคนเดียวแล้วมันแห้งแล้ง ทำบุญแล้วต้องบอกกล่าวคนอื่น บอกกล่าวคนอื่นแล้วจะได้เป็นบริษัทบริวาร

บริษัทบริวารมีแต่ความแบกหาม อย่างกรณีเช่นนี้มันเป็นกรณีของคนที่ปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ ความปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์ จะรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ เขาพยายามสร้างสมบุญญานการแบบนั้น พอสร้างมาจนมีอำนาจวาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนา จิตใจของเขา เขาทำของเขาจนเป็นความเคยชินของเขา เขาไม่ได้ทำของเขาเพื่อการสร้างภาพ ถ้าเขาไม่ได้ทำเพื่อการสร้างภาพ สิ่งนั้นมันเป็นจริตนิสัยของเขา

แต่ถ้าเวลาเราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ขนกันไปนะ เวลาจุดงค์บางทีขึ้นไป ๕ รถบัส ๑๐ รถบัส จะไปจุดงค์อะไรกัน เวลาเขาไปจุดงค์เขาก็ไปคนเดียวเท่านั้นแหละ เขาไปคนเดียวก็ต้องมีความสงบระงับ

นี่เราหนีเขามา เราหนีเขามา เวลาแบกกลดแบกบาตรเข้าป่าเข้าเขา เราไปวิตกกังวลอะไร เราต้องไปจัดแถวเขาใหม่ เราต้องไปห้วงอีกใหม่ จะกินจะนอนจะนอนจะไปหมดใหม่ เห็นใหม่ นี่เวลาจุดงค์แห่กันไป อย่างนั้นเป็นการปฏิบัติใหม่ แต่เวลาสร้างอำนาจวาสนาเรามี เขาพากันไป เห็นใหม่ สายบุญสายกรรมของเขา เขาพากันไป นี่เรื่องของโลก นี่อำนาจวาสนา

ความชอบธรรมจากภายนอก ความชอบธรรมจากภายในนะ แล้วจึงความชอบธรรมกันว่าใครเป็นความชอบธรรม เด็กมันก็ทำตามความชอบธรรมของเด็กเขา ความชอบธรรมของผู้ใหญ่ล่ะ ถ้าความชอบธรรมของผู้ใหญ่ เราทำสิ่งใดเพื่อความประสบความสำเร็จของเรา ถ้ามีความสำเร็จมันก็มีความสุข ความสุขคืองานมันเสร็จ

คำว่า “งานเสร็จแล้ว” เราทำงานกัน ที่เราทุกข์เรายากกัน งานของเราไม่เสร็จสักที ถ้างานของเรา เราทำงานเสร็จแล้วเราได้พักผ่อน เราได้ต่างๆ เราก็มีความสุขของเรา นี่งานภายนอก แล้วงานภายใน ความชอบธรรมของเราเห็นใหม่

เวลาทำคุณงามความดี เราทำคุณงามความดีแล้วทุกคนจะเสียใจมากกว่าทำดีแล้วไม่ได้ดี ทำดีแล้วไม่ได้ดี

ถ้าทำดีไม่ได้ดี เวลาอยู่สุขสบาย เราก็อยู่สุขสบายของเรา เวลาเรามา นั่งสมาธิภาวนา เห็นใหม่ เวลาเกิดเวทนาขึ้นมา นี่ความดีใหม่ นั่งสมาธินี้เป็นการทำความดีใหม่ แล้วทำความดีขึ้นมาทำไมมันเจ็บปวดขนาดนั้นล่ะ

ความเจ็บปวดขนาดนั้น นี่มันสอนใจใจ เวลาเวทนามันเกิด มันเกิดขึ้นมาจากไหน เวลาเวทนามันเกิดขึ้นมา เราก็ต้องต่อสู้กับมัน ต่อสู้กับมัน ต่อสู้เพื่ออะไร ต่อสู้ เห็นไหม คุณติ เวลาใครขัดข้องหมองใจ มันทุกข์ยากไปหมดเลย เวลามันปล่อยวาง โอ้อโฮ! มันสุข มันสงบ มันดิ่งามไปหมดเลย เวลามันปล่อยวาง

เวลามันปล่อยวางขึ้นมา เห็นไหม ความปล่อยวางขึ้นมา ความปล่อยวางของใจ เพราะใจมันยึดมันมั่นของมัน มันปล่อยวางของมัน มันก็เป็นอิสระของมัน นี่เป็นสัมมาสมาธิ เวลามันเจ็บมันปวดขึ้นมา มันเจ็บปวดโดยธรรมชาติของมัน เวลาเรานั่งภาวนานะ เราใช้ปัญญา นะ มันเป็นเรื่องปกติ เรานั่งขัดสมาธิ เลือดลมมันไม่เดิน มันต้องอัดอั้นเป็นเรื่องธรรมดา ทางกายแพทย์เขาก็รู้ของเขาได้ มันก็ต้องมีอาการเป็นธรรมดา

พออาการเป็นธรรมดา พอสติปัญญามันไล่ตามไป พอไล่ตามไป เป็นธรรมดา เวลามันเจ็บมันปวดมากเลย เวลาปัญญามันไล่ตามไป สิ่งที่ยึดอั้น ทางกายแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์มันแน่นนอนอยู่แล้ว มันอยู่ในท่าเดิม มันต้องมีอาการเจ็บป่วยเป็นธรรมดา

เวลาจิตมันพิจารณาไปแล้วมันปล่อย สิ่งนี้มันเจ็บปวด ทางวิทยาศาสตร์มันยืนยันอย่างนั้นแหละ เวลามันปล่อยแล้วมันก็เจ็บๆ อยู่ที่นี่ แล้วมันปล่อยไปนี่มันปล่อยอย่างไร เวลาปล่อย มันว่างมันว่างอย่างไร มันแตกต่างกับวิทยาศาสตร์แล้วละ เพราะวิทยาศาสตร์มันเป็นไปไม่ได้ มันไม่มีที่ไปที่ไป

แต่ถ้าทางธรรมละ ทางธรรม จิตมันไปยึดมันถือมันของมัน จิตมันโง่ของมัน มันก็เสวยอารมณ์ของมัน มันก็จับต้องของมัน พอจับต้องของมัน โดยสัญชาตญาณ คุณติ เวลาทางการแพทย์คนเขาป่วยนะ เวลาเป็นอัลไซเมอร์ เวลาเป็นเจ้าชายนิทราต่างๆ จิตเขามีอยู่ มันไม่รู้ เขาพยายามกระตุ้น เราต้องทำกายภาพบำบัดให้จิตมันสื่อสาร ให้จิตมันเสวยอารมณ์ ให้ศูนย์ประสาทมันควบคุมร่างกายได้เป็นปกติ นี่เขาต้องการอย่างนั้น

นี่เวลามันพิจารณาไป แล้วเวลามันปล่อยละ เวลามันปล่อยขึ้นมา เห็นไหม ทางกายแพทย์ว่ามันผิดปกติ แต่ถ้าทางธรรมละ ทางธรรมนะ กายกับใจๆ ใจ เห็นไหม ความชอบธรรมภายใน

ถ้าความชอบธรรมภายนอก มันก็เป็นความชอบธรรมที่เขาแสวงหากัน ชรรมะย่อมชนะ
อธรรม ถ้าชรรมะย่อมชนะอธรรม ความชอบธรรมของใครที่มันอ่อนด้อยกว่า? ความชอบธรรม
ของกิเลส

เวลาความชอบธรรมของกิเลสนะ ความเห็นแก่ตัว ความเห็นแก่ตัว ความยึดมั่นถือมั่นของ
ตัว ความเห็นผิดของตัว แล้วว่าเป็นความชอบธรรมของตัว เพราะอะไร เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นมานั้น
มันเป็นปัญญาของกิเลส ปัญญาของกิเลสคืออวิชา ตัณหาความทะยานอยากมันส่งเสริมไปด้วย
ความไม่รู้ ไปด้วยกิเลส มันส่งเสริมของมันไป นั่นก็เป็นความชอบธรรมของมัน แต่ความชอบ
ธรรมของเราละ เห็นไหม

เขาบอกว่าทำคุณงามความดีก็ต้องมีศีล ๕ ศีล ๕ เป็นการเทียบเคียงว่าเราทำถูกต้องหรือไม่
ถูกต้อง จะทำอะไรเขาไม่ทิ้งศีลนะ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเขาไม่ทิ้งศีล เห็นไหม เราไม่เบียดเบียนคน
อื่น ไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนใครทั้งสิ้น เราไม่เบียดเบียนกัน พอไม่เบียดเบียนกัน ไม่
เบียดเบียนแล้วก็เป็นขอนไม้ไซ้ไหม เป็นแร่ธาตุไซ้ไหม

ไม่เบียดเบียนกัน ต้องเสียสละ ต้องสร้างสมด้วย พอสร้างสมขึ้นมา เห็นไหม ศีลธรรม พอ
มีศีลธรรม ที่ว่าความชอบธรรมๆ ต้องเปรียบเทียบกับศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ พอศีล
๒๒๗ เห็นไหม คุณิ อธิศีล นีตติวินัย มันข้ามพ้นไปเลย มันไม่มีสิ่งใดจะเป็น ที่ว่าปาปมุตๆ ปาป
มุต พ้นจากความผิดไปทั้งหมดเลย พ้นจากความผิดไป

คุณิ เวลากินอาหารขึ้นไป เห็นไหม มันมีก้างมีกระดูกของมัน ในร่างกายของเรามันมีสาร
มันมีเชื้อโรค มันมีสิ่งที่หล่อเลี้ยงเซลล์ต่างๆ ในชีวิตในร่างกายของเรา มันก็มีของมัน เห็นไหม
แล้วบอกข้ามพ้นไป ปาปมุตไม่มีความผิดเลย ไม่มีความผิดเลย

การขบถ่าย การต่างๆ มันก็มีของมันทั้งนั้นแหละ ภารา หเว ปณฺจกฺขณฺธา ภาระเป็นที่รับรู้
ของมันไป ถ้าภาระเป็นที่รับรู้ของมันไป ถ้าจิตใจมันเป็นปาปมุต มันไม่มีความผิดไปเลย ไม่มี
ความผิดเพราะเขาได้สร้างสม เขาได้ทำของเขา ความชอบธรรมอันละเอียดลึกซึ้งในหัวใจอันนั้น
มันจบสิ้นกันไป ถ้าจบสิ้นกันไป มันเป็นความจริงอย่างนั้น

โลกเป็นแบบนี้ไง ถ้าโลกมันมีอยู่ ของมันมีอยู่ เห็นไหม นี่ถึงบอก ถ้าเป็นความชอบธรรม
จากภายนอกมันก็เป็นความชอบธรรมจากภายนอกอันหนึ่ง ชรรมะย่อมชนะอธรรม สิ่งที่ใครมี

ความชอบธรรมที่ถูกต้องยิ่งกว่า นั่นสังคมเขาเห็นได้ เพราะธรรมดาคนมีหัวใจ มีความรู้สึก ความรู้สึกนึกคิดมันแบ่งแยกได้

แต่ความชอบธรรมของเราสำคัญมาก ถ้าเป็นความชอบธรรมจากภายในนะ คุณ เวลาเราอยู่คนเดียวเราก็กังหนะ เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เราก็กังหนะเวลาไปวิเวกแล้ว เราอยู่ด้วยกันจนความเคยชิน มันไม่เคยห่างหาอาหารต่อกันเลย เวลามันออกไปอยู่ป่าอยู่เขาขึ้นมา มันห่างหาอาหารนะ เป็นห้วงคนนั้น เป็นห้วงคนนี่ จะดูแลคนนั้น จะดูแลคนนี่

นี่เวลาเราวิเวกออกไปแล้ว ไปอยู่ของเรา จิตใจมันไม่เคยพลัดพราก เวลามันพลัดพรากของมันไปตามความเป็นจริงของมัน ถ้าความจริงของมัน โดยความเคยชินของมัน มันคุ้นเคยของมัน มันก็มีความวิตกกังวลเป็นเรื่องธรรมดา แล้วเราจะเอาชนะตัวเราเอง นี่มันต้องฝึกฝนขึ้นมา การฝึกฝนอย่างนี้นะ เพราะเวลาบวชขึ้นมาแล้ว สิ่งใดที่เราจะดูแล เราจะดูแลกันอย่างไร เราบวชขึ้นมา เราได้ฝึกหัดมาใหม่ แต่ครูบาอาจารย์ของเราท่านให้เป็นปะขาว ฝึกหัดขึ้นมาเพื่ออะไร? เพื่อให้เข้าใจสิ่งนี้ พอเข้าใจสิ่งนี้ เวลาจะเข้าใจวิธีการ เข้าใจข้อวัตรปฏิบัติ เวลาจะเอาชนะตนเองมันต้องมีสติปัญญาแล้ว เราเข้ามา เราดูแลเรา นี่ความชอบธรรมจากภายใน

ความชอบธรรมของเขา เขาอยู่ที่สุขอยู่ที่สบาย อยู่ที่ที่มีความสะดวก นั่นเป็นความชอบธรรมของเขา แล้วเราไปหาที่อึดคัดขาดแคลน มันเป็นความชอบธรรมอย่างใดละ มันเป็นความชอบธรรมอย่างใด

เพราะมันคุ้นชินของมัน มันเป็นความชอบธรรมอย่างใดที่เราไปหาที่อึดคัดขาดแคลน

ความที่อึดคัดขาดแคลนมันไม่คลุกเคล้า มันไม่มีสิ่งใดทับถมมัน เพราะมันมีเชื้อของมันอยู่แล้วใช่ไหม เราจะหาเชื้อของเรา นี่เวลากิเลสกับธรรมมันต่อสู้กัน กิเลสกับธรรมต่อสู้กันจากภายในหัวใจ กิเลส เห็นใหม่ กิเลสคือความไม่รู้ ไม่รู้ในอะไรละ? ไม่รู้ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษามาเป็นปริยัติรู้ไปหมดแหละ แต่มันไม่รู้ของมัน

ถ้ารู้ของมัน มันต้องเข้าใจของมัน สิ่งที่เป็นสังขารธรรม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สิ่งที่เป็นสังขารธรรมๆ เราศึกษามา เราเข้าใจทั้งนั้นเลย แต่เราไม่มีความจริงใจในหัวใจของเราเลย แต่เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะศึกษาของเรา เราจะหาความจริงของเรา ถ้าหาความจริงของเรา ถ้าสติปัญญามันทัน นี่ความชอบธรรม ระหว่างกิเลสกับธรรมมันแข่งขันกัน

ความแข่งขัน เวลากิเลสมันฟูขึ้นมานะ เวลาความคุ้นชินของมัน มันบอกว่าเราทำนี่มันเกินกว่าเหตุ เราทำอย่างนี้ไม่ถูกต้อง เราทำอย่างนี้ไม่ดีงาม...นี่กิเลสมันคิด ทั้งๆ ที่ว่าเราเสียดละมานะ เสียดละคือเราวิเวกมา เราจะออกธุดงค์ของเรา เราจะเข้าป่าเข้าเขาของเรานะ เราเห็นว่าเป็นคุณงามความดีอยู่แล้วแหละ แต่เวลากิเลสมันกระดุนขึ้นมา เห็นไหม มันว่าเราทำอย่างนี้ใช้ไม่ได้ เราทำอย่างนี้ไม่ถูกต้องไม่ดีงามไปทั้งหมดเลย แต่ถ้าเราขาดสตินะ เราก็เชื่อมั่น เราก็จะออกไปคลุกคลีเหมือนเดิม

แต่ถ้าเรามีสติปัญญา สิ่งที่เราคลุกคลีเราก็คลุกคลีมาแล้ว ชีวิตนี้เราก็ได้ใช้มาแล้ว ความ เป็นอยู่ทางโลกเราก็ใช้มาแล้ว สิ่งต่างๆ ใช้มาแล้ว มันไม่มีอะไรดีขึ้นมาเลย มันมีเท่านี้ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถ้าเรายังชะล่าใจของเราไป เรายังใช้ชีวิตของเราไปปกติอย่างนี้ ศีลยาธรรมมา ความรู้ท่วมหัวอยู่อย่างนี้ แล้วเราไม่มีความจริงใจในหัวใจอย่างนี้ มันก็จะเป็นอยู่อย่างนี้ตลอดไป ถ้า เป็นอย่างนี้ตลอดไป

นี่เราจะเผชิญความจริงๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ในป่าในเขา คุณติ หลวงปู่มั่น อยู่ในป่าในเขา ทำไมท่านมีกิตติศัพท์กิตติคุณไป ๓ โลกธาตุ

ที่ว่าสังคมา เราต้องเข้าสังคมา

สังคมาอย่างนั้นมันสังคมาของอวิชา สังคมาของคนไม่รู้ สังคมาของโลก เราไปสังคมากับเขา เพื่อประโยชน์อะไร สังคมาเพื่อให้จมปลักอยู่อย่างนั้นใช้ไหม ชีวิตนี้ก็จมปลักอยู่อย่างนั้นแหละ แล้วเวลาออกมาบวชขึ้นมาแล้วจะเอาชีวิตให้รอดขึ้นมา ยังไปจมปลักอยู่อย่างนั้นอีก เราอุตส่าห์มีสติปัญญา อุตส่าห์เอาตัวออกมาแล้วทำไมจิตใจมันคิดอย่างนั้นอีกล่ะ

ถ้ามีสติปัญญามันโต้แย้งขึ้นมา มันคิดของมัน เห็นไหม มันโต้แย้ง มันคิดขึ้นมา เพราะมัน ปล่อยขึ้นมา มันปล่อยอารมณ์ก็ปล่อยความเครียดนั่นแหละ มันปล่อยอารมณ์ก็ปล่อยความวิตกกังวลอันนั้นแหละ พอมันปล่อย เขาบอกว่ามันปล่อย มันจะว่างๆ

ให้มันปล่อยเถอะ มันจะรู้เองว่ามันจะว่างอย่างไร มันจะปล่อยว่างอย่างไร แล้วมันปล่อยว่างขึ้นมาแล้ว เวลาที่มีสติปัญญาขึ้นมา เราจะใช้ปัญญาของเราขึ้นมา แยกแยะของเรา นี่ความชอบธรรมไง ความชอบธรรมคือมันเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา ถ้าความชอบธรรม กิเลสกับธรรมมัน แข่งขันกันไง

สังคมที่เขาโต้แย้งกัน เขามีปัญหากัน เขาแข่งขันกัน นี่ด้วยความชอบธรรมของใครมาก น้อยขนาดไหนก็เป็นความชอบธรรมจากภายนอก แต่เวลากิเลสกับธรรมในหัวใจเรามันแข่งขันกัน มันต่อสู้กัน นี่ความชอบธรรมของเรา ถ้าความชอบธรรมของเรา เรามีสติปัญญา เห็นไหม

มรรคหยาบข้ามรรคละเอียด คนทำได้หยาบๆ มันก็ว่าสิ่งนั้นดีงามไปหมด แต่ถ้าละเอียด ขึ้นไปมันก็ไม่รู้เรื่อง มันไม่เข้าใจของมัน นี่มรรคละเอียดเข้าไปมันจะละเอียดลึกซึ้งไปกว่านี้ แต่ถ้า คนที่ปฏิบัติขึ้นไป เขาปฏิบัติยังไม่ได้ผลของเขา พอปล่อยวางขึ้นมาเขาก็มีหัตถ์ธรรมของเขา เขาก็ว่า สิ่งนี้เป็นธรรมๆ มันก็คิดไปหมด เห็นไหม

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์เราท่านพัฒนาแล้ว ท่านปฏิบัติขึ้นไปแล้ว ท่านรู้เป็นขั้น เป็นตอนของท่านขึ้นไป โดยธรรมชาติของมัน ต้นไม้มันเพาะขึ้นมาจากเมล็ดพันธุ์ของมัน มันจะ เติบโตของมันขึ้นมา อายุขัยของมันเท่าไรมันถึงจะให้ดอกไม้ให้ผลขึ้นมา แล้วอายุของมัน มันจะมี อายุแค่ไหนมันจะตายของมันไป มันหมดอายุของมัน นี่โดยพฤกษศาสตร์เขารู้ของเขาหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติไปแล้ว จิตใจที่สูงกว่า ท่านเข้าใจของท่านหมด เลยว่าจิตใจมันพัฒนาขึ้นมาอย่างไร แต่เวลาปฏิบัติไป กิเลสมันจะคอยยุคอยแหย่ คอยทำลาย ทั้งนั้นแหละ มันเป็นที่ของมาร มันเป็นที่ของกิเลส มันต้องทำของมันอย่างนั้นอยู่แล้ว

เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา เรบอกว่าการทำขึ้นไปแล้ว ธรรมะปฏิบัติแล้วยาก แล้วมีแต่ความทุกข์ ความยาก

เราแสวงหาความดีนะ เราแสวงหาความหลุดพ้นนะ เราแสวงหาสังฆธรรมนะ สังฆธรรมมัน จะเป็นความไม่ดีได้อย่างไร สังฆธรรมมันจะเป็นความทุกข์ความยากได้อย่างไร สิ่งที่เป็นความทุกข์ ความยากเพราะกิเลสมันครอบงำอยู่แล้วใช่ไหม เราจะปกปิดผลไม้ เราต้องมีสติปัญญาปกปิดผลไม้ นั้นเพื่อจะกินเนื้อผลไม้ นั่นก็เหมือนกัน กิเลสมันห่อหุ้มใจอยู่ กิเลสมันปิดบังอยู่ กิเลสมัน ครอบงำอยู่ เราจะปกปิดกิเลสออก เราจะชำระกิเลสมันออก มันจะเอาความง่ายตายมาจากไหน

ความทุกข์ความยากอย่างนี้เพราะกิเลสมันทำให้ทุกข์ยากต่างหาก ความทุกข์ความยากอย่าง นี้เพราะกิเลสมันต่อต้าน เพราะกิเลสมันทำให้เราหลงใหลต่างหากละ มันเป็นเรื่องของกิเลส เป็น เรื่องของมารทั้งนั้นแหละ แล้วเราก็จมปลักกับมันอยู่อย่างนี้มาตลอดแล้ว เราปฏิบัติแล้ว ความจม ปลักอย่างนี้มันก็ทำลายเราอีก เห็นไหม

ถ้าเรามีสติปัญญา นี้ชอบธรรม ระหว่างกิเลสกับธรรม ความชอบธรรมจากภายใน แล้วเราทำของเราขึ้นไป ต่อเนื่องขึ้นไป ถ้าเราได้สัมผัส เห็นใหม่ อกาลิโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา ตั้งแต่ ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว ๕,๐๐๐ ปีข้างหน้า พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ข้างหน้า อกาลิโก เราทำเมื่อไหร่เราได้ผลเมื่อนั้น ถ้าได้ผลเมื่อนั้น เราจะซาบซึ่งเดี่ยวนั้น มันจะเป็นปัจจัยตัดตั้ง เป็นสันติภูมิ โท เป็นสังฆธรรม เป็นความจริง

นี่ใจ ยืนยันเลย ยืนยันในใจเลยนะ ธรรมะย่อมชนะอธรรม ถ้าเราปฏิบัติธรรม ธรรมะมันฆ่ากิเลสใจ มันชนะอธรรมเพราะมันฆ่ากิเลสในหัวใจเป็นขั้นเป็นตอน เป็นขั้นเป็นตอน เห็นชัดเจนขึ้นมา พลิกศพกิเลส พิจารณาให้เห็นตามความเป็นจริง ขณาคำ เกิดญาณทัสสนะ รู้ตามความเป็นจริงขึ้นมา นี่ความชอบธรรมแบบนี้

แล้วความชอบธรรมอย่างนี้จะเห็นแก่ตัว เห็นแก่ตัวหลบหลีกเอาตัวรอดอยู่คนเดียวหรือปล่อยให้สังคม ปล่อยให้ประเทศชาติล้มลุกคลุกคลานกันอยู่อย่างนั้นหรือ

ความชอบธรรมในหัวใจ ถ้ามันเป็นความชอบธรรม เห็นใหม่ คุณิ หลวงตาท่านก็มี ความชอบธรรมของท่าน ท่านก็ออกมาช่วยโลก ท่านจะปล่อยทิ้งปล่อยขว้างอย่างนั้นไหม ครูบาอาจารย์ท่านมีหัวใจของท่านนะ ท่านรับรู้ของท่านนะ นี่ธรรมะย่อมชนะอธรรม แต่ความชนะนั้นมันต้องชนะด้วยความถูกต้องดีงาม ถ้ามันไม่เป็นความถูกต้องดีงาม มันไม่จบไม่สิ้นนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เห็นใหม่ ตรัสรู้เองโดยชอบ โดยชอบมันไม่พิน กิเลสมันพินคืนขึ้นมาไม่ได้ มันต้องตาย ตายต่อหน้า ตาย เห็นชัดๆ นี่ก็เหมือนกัน ความชอบธรรมของใจของเรา ถ้าความชอบธรรม ให้มันเป็นความชอบธรรม

สังคมเป็นแบบนี้ สิ่งที่เรารับผิดชอบคือการแผ่เมตตา การดูแลให้คนมีความรู้สึกรู้จักคิดที่ดี ความรู้สึกรู้จักคิดที่ดี เห็นใหม่ นิมนตรวม ถ้ามนตรวมสิ่งนั้นแสดงออกมาอย่างใด มันจะเข้ามาคัดค้านกัน ขัดแย้งกันระหว่างกิเลสกับธรรมๆ ความเห็นแก่ตัวกับความเห็นแก่ธรรม การประพฤติปฏิบัติ ความรู้จริงขึ้นมาแล้วมันเอาตัวรอดได้ ไม่ตื่นไปกับกระแส รักษาใจเราให้มันคง แล้วดูแล้วยประคอง แล้วคอยรักษาเพื่อสังคม

นี่พูดถึงพุทธจักร อาณาจักร ถ้าพุทธจักรก็ตั้งอยู่บนอาณาจักร อาณาจักร เห็นใหม่ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เขาเรียกร้องกันเอง เขาหากันมาเองว่าเป็นศาสนาประจำชาติ

แต่หลวงตาบอกว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำหัวใจ ประจำหัวใจของชาวพุทธ

อันนี้เอาศาสนาไปประจำชาติ แล้วก็เอาชาติมาเป็นการแก่งแย่งกัน เอาไปไว้ไกลๆ แล้วหัวใจมันจะเลวทราม แต่เอาศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำหัวใจ เอาหัวใจให้ถูกต้องดีงาม แล้วดูความเป็นจริงขึ้นมา นี่ความชอบธรรมของชาวพุทธ เอวัง